

מגילה יח

סוף עניין סדר הברכות בעמידה

הברכה	הטעם לסדר	דיון
עבודה	וכיון שבאת תפלה - באת עבודה שנאמר <i>עולתיהם וזבחייהם לרצון אל מזבחי.</i>	
תודה	וכיון שבאת עבודה - באתה תודה, שנאמר (תהלים נ"ו) <i>זבח תודה יכבדנני.</i>	
ברכת כהנים	דכתיב (ויקרא ט"ו) <i>וישא אהרן את ידיו אל ה' הצט ויברכך וירד מצת החטאת והצלה והשלמים.</i>	קושי: אימא קודם עבודה! תירוץ: לא סלקא דעתך, דכתיב <i>וירד מצת החטאת</i> וגוי: מי כתיב לעשות <i>מצת</i> כתיב. קושי: ולימרה אחר העבודה! תירוץ: לא סלקא דעתך, דכתיב <i>זבח תודה.</i> קושי: מאי חזית דסמכת אהאי, סמוך אהאי! תירוץ: מסתברא, עבודה והודאה חדא מילתא היא.
ברכת שלום	דכתיב (במדבר ו') <i>ויניח את ידיו על בני ישראל ואני אברכך.</i> ברכה דהקדוש ברוך הוא - שלום, שנאמר (תהלים כ"ט) <i>ה' יברך את עמו בשלום.</i>	

קושי על מה שנאמר קודם: וכי מאחר דמאה ועשרים זקנים, ומהם כמה נביאים, תקנו תפלה על הסדר, שמעון הפקולי מאי הסדיר?
תירוץ: שכחום וחזר וסדרום.

דין: מכאן ואילך אסור לספר בשבחו של הקדוש ברוך הוא, דאמר רבי אלעזר: מאי דכתיב (תהלים קי"ו)
מי יאמץ גבורות ה' ישאיו כל תהלתו, למי נאה למלל גבורות ה' - למי שיכול להשמיע כל תהלתו.
עוד בעניין: אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: המספר בשבחו של הקדוש ברוך הוא יותר מדאי - נעקר
מן העולם, שנאמר: (איוב ל"ז) *היספר לו כי אדבר את אשר איש כי יאמץ.*
עוד בעניין דומה: דרש רבי יהודה איש כפר גבוריא, ואמרי לה איש כפר גבור חיל: מאי דכתיב (תהלים
ס"ה) *אך דמיה תהלה* - סמא דכולה משתוקא.
מאמר אחרון בנושא: כי אתא רב דימי אמר: אמרי במערבא: מלה - בסלע, משתוקא - בתרין.

קראה על פה לא יצא וכו'.

שאלה: מנלן?

תשובה: אמר רבא: אתיא זכירה זכירה, כתיב הכא *והימים האלה נזכרים*, וכתיב התם (שמות
י"ז) כתב זאת זכרון בספר, מה להלן בספר - אף כאן בספר.
קושי: וממאי דהאי זכירה קריאה היא? דלמא עיון בעלמא!
תירוץ: לא סלקא דעתך, דתניא (דברים כ"ה) *זכור, יכול בלב? כשהוא אומר אל תשכח*
- הרי שכחת הלב אמור, הא מה אני מקיים זכור - בפה.

קראה תרגום לא יצא וכו'.

שאלה: היכי דמי? אילימא דכתיבה מקרא וקרי לה תרגום - היינו על פה!
תשובה: לא צריכא, דכתיבה תרגום וקרי לה תרגום.

אבל קורין אותה ללועזות בלעז וכו'

סתירה בדברי המשנה: והא אמרת קראה בכל לשון לא יצא:

תירוצ: רב ושמואל דאמרי תרוייהו: בלעז יווני.

קושי על התירוצ: היכי דמי? אילמא דכתיבה אשורית וקרי לה יוונית - היינו על פה!

תירוצ: אמר רבי אחא אמר רבי אלעזר: שכתובה בלעז יוונית.

עוד מאמר בשם אותם רבנים: ואמר רבי אחא אמר רבי אלעזר: מנין שקראו הקדוש ברוך הוא ליעקב אל? - שנאמר (בראשית ל"ג) ויקרא לו אלהי ישראל. דאי סלקא דעתך למזבח קרא ליה יעקב אל - ויקרא לו יעקב מיבעי ליה, אלא ויקרא לו איצקא אלהי, ומי קראו אל - אלהי ישראל.

קושי על רב ושמואל: מיתיבי:

מסנה	ברייתא
אבל קורין אותה ללועזות בלעז רב ושמואל – בלעז יוונית	קראה גיפטי, עברית, עילמית, מדית, יוונית - לא יצא.
הא לא דמיא אלא להא: גיפטי לגיפטים. עברית לעברים, עילמית לעילמים, יוונית ליוונים – יצא	למי שלא מדבר בשפה זו
פשוט דברי יישוב הסתירה בהבנת רב ושמואל	קושי: אי הכי, רב ושמואל אמאי מוקמי לה למתניתין בלעז יוונית? לוקמה בכל לעז! תירוצ: אלא מתניתין כברייתא, וכי איתמר דרב ושמואל – בעלמא איתמר. רב ושמואל דאמרי תרוייהו: לעז יווני לכל כשר קושי: והא קתני יוונית ליוונים - אין, לכולי עלמא - לא! תירוצ: אינהו דאמור כרבן שמעון בן גמליאל - דתנן, רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף ספרים לא התירו שיכתבו אלא יוונית. קושי: ולימרו הלכה כרבן שמעון בן גמליאל! תירוצ: אי אמרי הלכה כרבן שמעון בן גמליאל הוה אמינא הני מילי - שאר ספרים, אבל מגילה דכתיב בה ככתבם אימא לא - קמשמע לן.

והלועז ששמע אשורית יצא וכו'

קושי: והא לא ידע מאי קאמרי?

תירוצ: מידי דהוה אנשים ועמי הארץ.

דחיית הקושי: מתקיף לה רבינא: אטו אנן האשתרניס כני הראכיס, מי ידעינן? אלא מצות

קריאה ופרסומי ניסא - הכא נמי מצות קריאה ופרסומי ניסא.

קראה סירוגין יצא וכו'.

מילה שלא הבינו פירושה	מה הפירוש ומאיפה למדו?
סירוגין	שמעוה לאמתא דבי רבי דקאמרה להו לרבנן דהוי עיילי פסקי פסקי לבי רבי: עד מתי אתם נכנסין סירוגין סירוגין!
חלולוגות	שמעוה לאמתא דבי רבי דאמרה ליה לההוא גברא דהוה קא מבדר פרפחיני, עד מתי אתה מפזר חלולוגך
סלסלה ותרוואח	שמעוה לאמתא דבי רבי דהוות אמרה לההוא גברא דהוה מהפך במזייה, אמרה ליה: עד מתי אתה מסלסל בשערך.
הפך צל ה' יהק	זימנא חדא הוה אזילנא בהדי ההוא טיעא, וקא דרינא טונא, ואמר לי: שקול יהביך ושדי אגמלאי.
וטאטאיתא פאטאטא הנא	שמעוה לאמתא דבי רבי דהוות אמרה לחברתה: שקולי טאטיתא וטאטי ביתא.

הבאת ברייתא: קראה סירוגין - יצא, סירוסין - לא יצא. רבי מונא אומר משום רבי יהודה: אף בסירוגין,
אם שהה כדי לגמור את כולה - חוזר לראש.

מאתר הדרן והרבנית מישל כהן פרבר

• hadran.org.il •

פסיקת הלכה: אמר רב יוסף: הלכה כרבי מונא שאמר משום רבי יהודה. שאלה על דעת רבי מונא: אמר ליה אביי לרב יוסף: כדי לגמור את כולה, מהיכא דקאי לסיפא, או דלמא מרישא לסיפא?

תשובה: אמר ליה: מרישא לסיפא, דאם כן נתת דבריך לשיעורין. פסיקת רב ושמואל בנושא: אמר רבי אבא אמר רבי ירמיה בר אבא אמר רב: הלכה כרבי מונא, ושמואל אמר: אין הלכה כרבי מונא. בסורא מתנו הכי.

גירסה אחרת של פסיקת רב ושמואל: בפומבדיתא מתנו הכי: אמר רב כהנא אמר רב: הלכה כרבי מונא, ושמואל אמר: אין הלכה כרבי מונא.

גירסה הפוכה של פסיקת רב ושמואל: רב ביבי מתני איפכא, רב אמר: אין הלכה כרבי מונא, ושמואל אמר: הלכה כרבי מונא.

העדפת גירסת רב ביבי: אמר רב יוסף: נקוט דרב ביבי בידך, דשמואל הוא דחייש ליחידא. דתנן: שומרת יבם שקידש אחיו את אחותה, משום רבי יהודה בן בתירה אמרו: אומרים לו המתן עד שיעשה אחיך הגדול מעשה. אמר שמואל: הלכה כרבי יהודה בן בתירה.

הבאת ברייתא:

	ברייתא 1	ברייתא 2
סתירה	השמיט בה סופר אותיות או פסוקין, וקראן הקורא כמתורגמן המתרגם - יצא.	היו בה אותיות מטושטשות או מקורעות, אם רשומן ניכר - כשרה, ואם לאו - פסולה!
פתרון	הא - במקצתה	הא בכלה

עוד ברייתא בנושא: השמיט בה הקורא פסוק אחד לא יאמר אקרא את כולה ואחר כך אקרא אותו פסוק, אלא קורא מאותו פסוק ואילך. נכנס לבית הכנסת ומצא צבור שקראו חציה, לא יאמר אקרא חציה עם הצבור, ואחר כך אקרא חציה - אלא קורא אותה מתחילתה ועד סופה.

מתנמנם יצא וכו'.

שאלה: היכי דמי מתנמנם?

תשובה: אמר רב אשי: נים ולא נים, תיר ולא תיר, דקרו ליה ועני. ולא ידע לאהדורי סברא, וכי מדכרו ליה - מידכר.

היה כותבה, דורשה, ומגיהה, אם כוון לבו יצא וכו'.

שאלה: היכי דמי?

- אי דקא מסדר פסוקא פסוקא וכתב לה - כי כוון לבו מאי הוי? על פה הוא!
- אלא דכתב פסוקא פסוקא וקרי ליה. ומי יצא? והאמר רבי חלבו אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: הלכה כדברי האומר כולה. ואפילו למאן דאמר מאי' יהודי' צריכה שתהא כתובה כולה!
- תשובה: אלא, דמנחה מגילה קמיה וקרי לה מינה פסוקא פסוקא, וכתב לה.
- הצעה: לימא מסייע ליה לרבה בר בר חנה, דאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: אסור לכתוב אות אחת שלא מן הכתב.
- דחיית ההצעה: דלמא דאתרמי ליה אתרמויי.
- חזרה למה שנאמר קודם: אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: אסור לכתוב אות אחת שלא מן הכתב.
- קושי: מיתיבי, אמר רבי שמעון בן אלעזר: מעשה ברבי מאיר שהלך לעבר שנה בעסיא, ולא היה שם מגילה, וכתבה מלכו וקראה.

תירוץ: אמר רבי אבהו: שאני רבי מאיר דמקיים ביה וצפצפיק ישרו נדבך. אמר ליה רמי בר חמא לרבי ירמיה מדפתי: מאי וצפצפיק ישרו נדבך? אמר לו: אלו דברי תורה, דכתיב בהו התצו צניק בו וא'נן, ואפילו הכי - מיושרין הן אצל רבי מאיר.

מעשה לסתור: רב חסדא אשכחיה לרב חננאל דהוה כתב ספרים שלא מן הכתב, אמר ליה: ראוייה כל התורה כולה ליכתב על פיך, אלא כך אמרו חכמים: אסור לכתוב אות אחת שלא מן הכתב. מדקאמר כל התורה כולה ראוייה שתיכתב על פיך - מכלל דמיושרין הן אצלו, והא רבי מאיר כתב!

תירוץ: שעת הדחק שאני.

מעשה לחזק: אביי שרא לדבי בר חבו למיכתב תפלין ומזוזות שלא מן הכתב, כמאן - כי האי תנא. דתניא, רבי ירמיה אומר משום רבינו: תפלין ומזוזות נכתבות שלא מן הכתב, ואין צריכות שרטוט. פסיקת הלכה: והלכתא: תפלין - אין צריכין שרטוט, מזוזות - צריכין שרטוט. אידי ואידי נכתבות שלא מן הכתב. מאי טעמא - מיגרס גריסין.

